ROCZNIKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA MATEMATYCZNEGO
Seria II: WIADOMOŚCI MATEMATYCZNE IX (1966)

wmptm 1897

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Matematycznego za rok 1964

I. Władze Polskiego Towarzystwa Matematycznego

1. Zarząd Główny. Prezydium: Prezes — Franciszek Leja, wiceprezes — Roman Sikorski, skarbnik — Wiesław Sadowski, sekretarz — Tadeusz Iwiński, członkowie Zarządu Głównego: Kazimierz Kuratowski, Edward Marczewski, Edward Otto, Ryszard Bittner — prezes Oddziału Gdańskiego; Antoni Wakulicz — prezes Oddziału Gliwickiego; Stanisław Łojasiewicz — prezes Oddziału Krakowskiego; Jan Krzyż — prezes Oddziału Lubelskiego; Jan Lipiński — prezes Oddziału Łódzkiego; Wiktor Jankowski — prezes Oddziału Poznańskiego; Józef Meder — prezes Oddziału Szczecińskiego; Leon Jeśmanowicz — prezes Oddziału Toruńskiego; Helena Rasiowa — prezes Oddziału Warszawskiego; Julian Perkal — prezes Oddziału Wrocławskiego.

2. Komisja Rewizyjna: Zygmunt Butlewski, Leon Jeśmanowicz, Jerzy Łoś i Julian Perkal.

Walne Zgromadzenie odbyło się 20 czerwca w Warszawie z udziałem 54 delegatów i członków władz PTM.

W roku sprawozdawczym odbyły się dwa posiedzenia Zarządu Głównego, cztery posiedzenia Prezydium, jedno posiedzenie Komisji Rewizyjnej oraz dwa posiedzenia Jury nagród PTM.

II. Oddziały Towarzystwa, Komisje i Komitety

1. Oddziały PTM. PTM posiada 10 oddziałów: 1) Gdański, Gdańsk, Narutowicza 8, Politechnika Gdańska, 2) Gliwicki, Gliwice, Katowicka 5, pokój 104, 3) Krakowski, Kraków, Reymonta 4, 4) Lubelski, Lublin, Nowotki 8, II p., 5) Łódzki, Łódź, Kościuszki 21, Zakład Matematyki, 6) Poznański, Poznań, Fredry 10, Zakład Matematyki Uniwersytetu Poznańskiego, 7) Szczeciński, Al. Piastów 50, Katedra Matematyki, Politechnika, 8) Toruński, Toruń, Grudziądzka 5, Seminarium Matematyczne Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 9) Warszawski, Warszawa, Śniadeckich 8, 10) Wrocławski, Wrocław, Plac Grunwaldzki 1, Seminarium Matematyczne, Politechnika.

Oddział Gliwicki prowadzi działalność w Gliwicach, Katowicach i Częstochowie. Oddział Toruński organizuje imprezy naukowo-popularyzacyjne w wielu miastach województwa bydgoskiego.

2. Komisja szkolnictwa średniego: Witold Janowski (przewodniczący) oraz delegaci oddziałów.

3. Podkomisja do spraw reformy programów i metod nauczania matematyki w szkołach średnich: Witold Janowski (przewodniczący), Adam Bielecki, Stanisław Jaśkowski, Zofia Krygowska i Stefan Straszewicz.

4. Komisja popularyzacji matematyki: Leon Jeśmanowicz (przewodniczący) oraz delegaci Oddziałów.

5. Komisja szkolnictwa wyższego. Zespół I (szkoły politechniczne): Włodzimierz Wrona (przewodniczący), Feliks Barański, Jerzy Górski, Włodzimierz Krysicki, Józef Meder, Edward Otto, Adam Rybarski, Wiesław Sadowski, Stefan Straszewicz, Krzysztof Tatarkiewicz, Tadeusz Trajdos, Antoni Wakulicz, Lech Włodarski.

Zespół II (uniwersytety i szkoły pedagogiczne): Stanisław Mazur (przewodniczący), Andrzej Alexiewicz, Adam Bielecki, Ryszard Bittner, Stanisław Hartman, Leon Jeśmanowicz, Zofia Krygowska, Edward Marczewski, Andrzej Mostowski, Zdzisław Opial, Władysław Orlicz, Czesław Ryll-Nardzewski, Zbigniew Semadeni, Roman Sikorski, Hanna Szmuszkowicz, Kazimierz Urbanik, Antoni Wakulicz, Tadeusz Ważewski.

6. Jury nagród PTM: Franciszek Leja (przewodniczący), Karol Borsuk, Kazimierz Kuratowski, Jerzy Łoś, Edward Marczewski, Stanisław Mazur, Andrzej Mostowski, Władysław Orlicz, Czesław Ryll-Nardzewski, Tadeusz Ważewski.

7. Komitet „Roczników PTM": Władysław Orlicz, naczelny redaktor, Marceli Stark, zastępca naczelnego redaktora.

Komitet „Prac Matematycznych": Stanisław Balcerzyk, Adam Bielecki, Julian Brzeziński, Stanisław Gołąb, Jerzy Górski, Stanisław Hartman, Julian Musielak, Zbigniew Semadeni (sekretarz), Krzysztof Tatarkiewicz, Włodzimierz Wrona.

Komitet „Wiadomości Matematycznych": Ryszard Engelking, Zofia Krygowska, Andrzej Lelek, Andrzej Mąkowski (sekretarz), Zdzisław Opial, Stefan Paszkowski, Stefan Rolewicz.

8. Komisja Konkursu im J. Marcinkiewicza na najlepszą studencką pracę matematyczną: Leon Jeśmanowicz (przewodniczący), Stanisław Balcerzyk, Lech Dubikajtis, Edward Sąsiada, Józef Słomiński.

9. Komitet Główny Olimpiady Matematycznej: Stefan Straszewicz (przewodniczący), Henryk Adamczyk, Mieczysław Czyżykowski, Andrzej Mąkowski (kierownik od 1. IX), Mieczysław Okołowicz, Edward Otto (kierownik do 29. II), Władysław Stojda, Olga Turska.

Przewodniczący Komitetów Okręgowych Olimpiady Matematycznej: Wacław Sierpiński (Warszawa), Halina Łopuszańska (Wrocław), Andrzej Pliś i Zenon Moszner (Kraków), Jerzy Albrycht (Poznań), Zygmunt Zahorski (Łódź), Włodzimierz Urbański i Zdzisław Lewandowski (Lublin), Leon Jeśmanowicz (Toruń).

III. Liczba członków PTM

Oddział	Stan na 31. 12. 63	Stan na 31. 12. 64
Gdański	56	57
Gliwicki	40	41
Krakowski	71	75
Lubelski	48	50
Łódzki	66	67
Poznański	53	52
Szczeciński	26	26
Toruński	30	29
Warszawski	127	135
Wrocławski	68	72
Razem członków rzeczywistych	585	604
Liczba członków honorowych	1	2
Liczba członków zagranicznych	26	30
Ogólna liczba członków	612	636

IV. Działalność naukowa

Posiedzenia naukowe i konferencje

Oddział	Liczba posiedzeń	Liczba referatów	Przeciętna frekwencja
Gdański	8	8	17
Gliwicki	11	16	13
Krakowski	10	10	21
Lubelski	8	8	10
Łódzki	19	20	18
Poznański	30	34	14
Szczeciński	11	11	13
Toruński	13	17	32
Warszawski	14	16	25
Wrocławski	19	22	13
Konferencja PTM w Warszawie	2	5	120
Konferencja Oddziału Toruńskiego	2	4	46
Razem	147	171	

W roku sprawozdawczym Oddziały PTM zorganizowały 143 posiedzenia naukowe oraz dwie konferencje (w Warszawie i Toruniu), przy czym wygłoszono na nich ogółem 171 referatów. Oznacza to utrzymanie działalności naukowej prawie na poziomie ubiegłego roku (w roku 1963 analogiczne liczby były nieco większe — o 8 posiedzeń i 7 odczytów). Biorąc pod uwagę, że rok 1964 był pierwszym rokiem, w którym całkowicie wprowadzono zasadę niewypłacania honorariów za odczyty wygłaszane przez członków PTM, przytoczone powyżej cyfry należy uznać za osiągnięcie pozytywne. Świadczy to, że praca członków PTM jest bezinteresowna, oparta na zainteresowaniach naukowych.

Również nieznacznie (o osiem) zmniejszyła się liczba odczytów wygłaszana w Oddziałach niemacierzystych, a więc liczba tych odczytów, które wymagają od prelegenta poświęcenia co najmniej jednego dnia na podróż. Poniżej podajemy zestawienie, w którym w I kolumnie podana jest liczba prelegentów wysłanych przez wskazany Oddział do innych Oddziałów; liczba prelegentów zaproszonych przez Oddział z innych Oddziałów jest podana w kolumnie II.

Wymiana prelegentów

Oddział	I	II
Gdański	2	2
Gliwicki	3	5
Krakowski	10	1
Lubelski	1	2
Łódzki	1	1
Poznański	3	16
Szczeciński	1	8
Toruński	1	7
Warszawski	10	1
Wrocławski	11	
Razem	43	43

Jak widać z tego zestawienia, współpraca naukowa objęła wszystkie dziesięć oddziałów.

Na podkreślenie zasługuje zwiększenie aktywności naukowej Oddziału Gliwickiego, Poznańskiego (najwięcej odczytów w roku sprawozdawczym). Znacznie spadła natomiast liczba odczytów na posiedzeniach naukowych w Oddziałach dużych: Krakowskim, Warszawskim i Wrocławskim. Posiedzenia Oddziału Warszawskiego przekształciły się w spotkania z matematykami zagranicznymi (jedynie trzy referaty wygłosili prelegenci polscy).

Oceniając pozytywnie działalność naukową PTM w roku 1964, należy stwierdzić, że wymiana prelegentów, a więc ta forma naszej działalności,

która wymaga największego nakładu pracy, powinna ulec znacznemu zwiększeniu. Wymiana prelegentów, wyjazdy z odczytami do ośrodków słabszych, służy najlepiej ożywianiu życia naukowego w tych ośrodkach, a w konsekwencji przygotowaniu kadr naukowych i utrwaleniu pracy naukowej na wyższym poziomie. W ośrodkach nieuniwersyteckich nasze posiedzenia naukowe mogłyby z powodzeniem spełnić rolę seminariów. Wymaga to jednak co najmniej trzykrotnego zwiększenia liczby odczytów prelegentów dojeżdżających. Na przeszkodzie tak zapowiadającego się rozwoju naszej działalności naukowej (w roku 1962 odbyło się 85 odczytów tej kategorii) stanęło zbyt rygorystyczne wprowadzenie zasad niepłacenia honorariów za wszelkie odczyty bez żadnych wyjątków. Na częstsze wyjazdy do odległych miast nie mogą sobie pozwolić młodsi pracownicy naukowi (docenci) z powodów materialnych, starsi — z powodu braku czasu.

W roku sprawozdawczym zostały przyznane główne nagrody PTM za rok 1963 (nie przyznane we właściwym czasie z powodu trudności finansowych) oraz za rok 1964. Wysokość jednej nagrody ustalona została na pięć tysięcy złotych.

Nagrody za rok 1963 otrzymali: doc. dr Bogdan Bojarski, nagrodę im. S. Banacha; doc. dr Stanisław Balcerzyk, nagrodę im. S. Mazurkiewicza; doc. dr Józef Siciak, nagrodę im. S. Zaremby.

Nagrody za rok 1964 otrzymali: doc. dr Zbigniew Ciesielski, nagrodę im. S. Banacha; doc. dr Andrzej Lelek, nagrodę im. S. Mazurkiewicza; doc. dr Czesław Olech, nagrodę im. S. Zaremby.

Jury nagród na posiedzeniu w dniu 12 grudnia stwierdziło wysoki poziom prac zgłoszonych na konkurs.

Zarząd Główny przyznał młodym matematykom pięć nagród (po dwa tysiące złotych), a mianowicie: mgr Czesławie Kulig (Kraków), mgr Mirosławowi Filipczakowi (Łódź), mgr Włodzimierzowi Holsztyńskiemu (Warszawa), mgr Julianowi Brzezińskiemu (Warszawa) i mgr Stanisławowi Woronowiczowi (Warszawa).

W wyniku konkursu im. J. Marcinkiewicza na najlepszą pracę studencką w roku 1963/64 (organizowanego przez Zarząd Oddziału Toruńskiego) przyznano następujące nagrody: pierwszą nagrodę w wysokości zł 1.500.— (ufundowaną przez Ministra Szkolnictwa Wyższego) otrzymał Tadeusz Józefiak (Toruń), drugą nagrodę w wysokości zł 1.000. — Roald Ramer (Warszawa), dwie nagrody trzecie po zł 600. — Bronisław Krakus (Warszawa) oraz Bogdan Węglorz (Wrocław). W tym samym konkursie została wyróżniona praca Jana Anusiaka (Wrocław).

Z inicjatywy Prezydium Zarządu Głównego postanowiono organizować, poczynając od 1965 roku, nowy konkurs PTM na najlepszą pracę studencką z teorii prawdopodobieństwa i zastosowań matematyki. Konkurs ten ma zachęcić młodzież do zainteresowania się wymienionymi kierunkami

matematycznymi i ma się przyczynić do usunięcia niedoborów kadrowych w obu dziedzinach. Organizacją konkursu zajmie się Oddział Wrocławski PTM. Zatwierdzono regulamin konkursu przedstawiony przez Zarząd Oddziału Wrocławskiego.

V. Konferencje

1. W dniu 21 czerwca w Pałacu Staszica w Warszawie odbył się Jubileusz 60-lecia pracy naukowej Profesora Wacława Sierpińskiego. Uroczystość tę przygotował Komitet organizacyjny pod przewodnictwem prof. K. Kuratowskiego. Wywołała ona duże zainteresowanie w kraju i zagranicą, skąd nadeszły liczne listy, depesze i adresy dla Jubilata.

Walne Zgromadzenie PTM dla uczczenia zasług Profesora Sierpińskiego nadało mu godność członka honorowego PTM. Dyplom został wręczony na akademii jubileuszowej. Referat o dorobku naukowym Jubilata wygłosił prof. E. Marczewski.

2. Doroczna konferencja naukowa PTM odbyła się w Warszawie w dniu 22 czerwca (Pałac Kultury i Nauki). Konferencję poprzedziły obrady Walnego Zgromadzenia PTM (w dniu 20 czerwca).

Konferencja była poświęcona uczczeniu rocznicy dwudziestolecia Polski Ludowej oraz przeglądowi aktualnych badań matematycznych. Zostały wygłoszone następujące referaty:

Prof. dr Stanisław Hartman (Wrocław). Dwudziestolecie matematyki polskiej.

Doc. dr Andrzej Białynicki-Birula (Warszawa). O kategoriach.

Doc. dr Jan Mycielski (Wrocław). Uwagi o konsekwencjach i roli pewnika wyboru.

Doc. dr Zbigniew Ciesielski (Poznań). Rola ruchów Browna w teorii potencjału.

Doc. dr Bogdan Bojarski (Warszawa). Indeks w równaniach całkowych osobliwych wielowymiarowych.

W konferencji wzięło udział 120 uczestników ze wszystkich Oddziałów PTM.

3. Oddział Toruński zorganizował w dniach od 9 do 10 marca konferencję poświęconą podstawowym pojęciom matematycznym w ujęciu Bourbakiego. Wzięło w niej udział 46 uczestników z Torunia, Gdańska, Krakowa, Łodzi, Poznania i Wrocławia. Wygłoszone zostały następujące odczyty:

Mgr Barbara Linkiel (Gdańsk). Struktury algebraiczne,

Dr Włodzimierz Waliszewski (Łódź). Struktury topologiczne,

Doc. dr Lech Dubikajtis (Toruń). Logika i teoria mnogości,

Mgr Barbara Linkiel (Gdańsk). Pojęcie struktury.

4. W dniu 25 września odbyła się w Warszawie konferencja poświęcona międzyszkolnym kołom matematycznym. Konferencja ta jest omawiana w punkcie VIII.

VI. Działalność Komisji szkolnictwa wyższego

Pracami PTM w tej dziedzinie kierowały dwa zespoły Komisji szkolnictwa wyższego. Zadaniem tej Komisji jest opracowanie teoretyczne potrzebnych reform programów i metod nauczania w szkołach wyższych oraz współpraca z Ministerstwem Szkolnictwa Wyższego w realizacji tych reform.

Zespół pierwszy Komisji szkolnictwa wyższego pod przewodnictwem prof. W. Wrony zajmował się głównie trzema następującymi zagadnieniami:

1. programami nauczania matematyki na politechnikach,
2. metodami nauczania matematyki na politechnikach,
3. współpracą naukową katedr matematyki z katedrami technicznymi.

Na plenarnym zebraniu zespołu 18 kwietnia zespół programowy przedmiotów podstawowych MSW przedstawił projekty programów matematyki na politechnikach. Projekty te zostały szczegółowo przedyskutowane, a wynikłe z dyskusji uwagi uwzględniono w dalszych pracach zespołu programowego MSW.

Na tymże zebraniu plenarnym zespołu przedyskutowano także sprawozdanie z pobytu w Moskwie i Kijowie trzech członków zespołu. W wyniku dyskusji uznano za celowe wykorzystanie w Polsce pewnych doświadczeń uczelni radzieckich w dziedzinie laboratoryjnego nauczania matematyki oraz współpracy katedr matematyki z katedrami technicznymi. Podkomisja zespołu opracowała szczegółowy projekt laboratorium matematycznego na politechnikach obejmujący jego organizację, program i opracowania poszczególnych ćwiczeń. Projekt ten spotkał się z uznaniem Departamentu Szkół Technicznych MSW i będzie realizowany na wydziałach budowlanych politechnik już w semestrze letnim 1964/65 roku.

Zespół przekazał także Ministerstwu Szkolnictwa Wyższego swe uwagi dotyczące obsadzania katedr matematyki na politechnikach, sposobu opracowania programów oraz szkolenia w dziedzinie maszyn matematycznych. Ministerstwo ustosunkowało się przychylnie do wysuniętych przez zespół postulatów.

Omawiając ogólną sytuację na politechnikach zespół I doszedł do wniosku, że dla właściwego ustawienia pracy naukowej i dydaktycznej oraz współpracy z dyscyplinami technicznymi katedr matematyki konieczne

byłoby zgrupowanie tych katedr przy jednym wydziale teoretyczno-technicznym lub matematyczno-fizycznym. Wydziały takie mogłyby powstać przy większych politechnikach. Propozycja ta nie znalazła dotychczas poparcia u części matematyków uniwersyteckich. Sprawa więc wymaga dalszych dyskusji.

Drugi zespół komisji szkolnictwa wyższego pod przewodnictwem prof. S. Mazura zajmował się zagadnieniami programowymi na uniwersyteckim studium matematyki.

Kontynuując prace rozpoczęte w roku ubiegłym zespół przedyskutował podstawowe zagadnienia związane z kształceniem matematyków w szkołach wyższych, opracował odpowiednio szczegółowe projekty w tym zakresie i przekazał je zainteresowanym resortom. Działalność zespołu II zmierzała głównie do tego, aby przeprowadzona w roku 1961/62 w Uniwersytecie Warszawskim eksperymentalna reforma studiów matematycznych objęła wszystkie uniwersytety.

Zespół II zaproponował następujące zasady reformy studiów matematycznych na uniwersytetach:

1. studia na dwóch pierwszych latach odbywają się według jednolitego programu dla wszystkich studentów matematyki,

2. po dwóch latach studiów następuje podział studentów na sekcje i dalsze studia odbywają się według różnych programów,

3. na każdym uniwersytecie należy utworzyć co najmniej dwie sekcje: ogólną i teoretyczną,

4. w roku 1963/1964 reforma studiów obejmie wszystkie uniwersytety (poza Warszawskim, gdzie była wprowadzona wcześniej), pierwsze dwa lata studiów,

5. na dyplomach magisterskich absolwentów zaznaczy się na jakich sekcjach odbywali studia,

6. studia na sekcji ogólnej, o programie przygotowanym do potrzeb nauczycieli matematyki w szkołach średnich, trwają 2 lata, w pozostałych zaś sekcjach — 3 lata.

Zasady te, jak również opracowany przez zespół II projekt siatek godzin, zostały przez komisję rzeczoznawców MSW przyjęte (z małymi zmianami) i w ten sposób główne zadanie, jakie postawił sobie zespół w okresie sprawozdawczym, zostało wykonane.

Zespół II nie zajmował się dotąd reformą studiów matematycznych w wyższych szkołach pedagogicznych.

VII. Działalność PTM na terenie szkolnictwa średniego

1. Odczyty dla nauczycieli. Trzy Oddziały, Gdański, Gliwicki i Łódzki, utworzyły komisje współpracy ze szkolnictwem. Sześć Oddzia-

łów zorganizowało ogółem 56 odczytów dla nauczycieli według następującego zestawienia:

Odczyty dla nauczycieli

Oddział	Liczba odczytów	Przeciętna frekwencja
Gdański	10	87
Gliwicki	7	37
Krakowski	11	ok. 50
Łódzki	6	45
Toruński	12	30
Wrocławski	10	brak danych
Razem	56	

Liczba ta jest około 70% wyższa od analogicznej z roku 1963. W akcji odczytowej dla nauczycieli wzięli udział następujący członkowie PTM: S. Balcerzyk, K. Buczkowski, L. Dubikajtis, A. Dudek, J. Dutkowa, B. Gleichgewicht, A. Ehrenfeucht, W. Janowski, L. Jeśmanowicz, B. Kopociński, H. Karczowski, Z. Krygowska, J. Kucharczyk, J. Łukaszewicz, Z. Opial, T. Paliczka, W. Rogińska, S. Rynduchowa, J. Siciak, H. Steinhaus, E. Tarnawski, K. Urbanik, J. Wełniak, M. Zajączkowska i S. Zubrzycki.

Tematyka odczytów była w dużym stopniu poświęcona sprawie realizacji nowych programów (sprawom dydaktycznym, nowemu ujęciu przedmiotu oraz nowo wprowadzonym rozdziałom matematyki szkolnej). Były również odczyty, których celem było zapoznanie nauczycieli ze zmianami, jakie zachodzą we współczesnej matematyce, oraz z nowymi w niej kierunkami.

2. Współpraca z instytucjami szkolnymi. Członkowie PTM brali udział w imprezach organizowanych przez instytucje oświatowe (w kursach wakacyjnych dla nauczycieli, konferencjach nauczycielskich ośrodków metodycznych). W ogólnokrajowym spotkaniu kierowników ośrodków metodycznych matematyki (Wrocław, kwiecień) uczestniczyli S. Hartman, E. Marczewski i Cz. Ryll-Nardzewski.

Zarząd Oddziału Wrocławskiego, współpracując z Katedrą Metod Numerycznych Uniwersytetu Wrocławskiego oraz z Ośrodkiem Metodycznym we Wrocławiu, podjął inicjatywę utworzenia eksperymentalnej klasy kształcącej techników-programistów w liceum ogólnokształcącym. Projekt został zrealizowany, klasa taka powstała w III Liceum Ogólnokształcącym we Wrocławiu. Uczniowie otrzymują wraz ze świadectwem dojrzałości tytuł technika-programisty.

3. Seminaria dla nauczycieli. Dwa Oddziały, Łódzki (po raz pierwszy w tym roku) i Toruński (od kilku lat) prowadzą seminaria dla nauczycieli.

Kierownikiem seminarium łódzkiego jest mgr A. Ehrenfeucht. Posiedzenia odbywają się dwa razy w miesiącu, uczestniczy w nich 25 osób z Łodzi i województwa łódzkiego. Seminarium poświęcone było nauczaniu matematyki według nowych programów z uwzględnieniem lekcji pokazowych.

Kierownikiem seminarium toruńskiego (którego posiedzenia odbywają się również i w Bydgoszczy) jest prof. L. Jeśmanowicz. Przeciętna frekwencja wynosiła 21 osób. Seminarium poświęcone było rachunkowi różniczkowemu i geometrii analitycznej. Zajęcia obejmowały również lekcje pokazowe.

VIII. Działalność PTM wśród młodzieży

1. Olimpiady Matematyczne. PTM na zlecenie Ministerstwa Oświaty organizuje corocznie Olimpiady Matematyczne. Wydatki związane z organizacją tej imprezy pokryte są z dotacji ministerstwa.

W roku sprawozdawczym zakończona została XV Olimpiada oraz rozpoczęta XVI.

W obu tych Olimpiadach wzięło udział znacznie więcej zawodników niż w poprzednich (wzrost prawie dwukrotny). Do Olimpiady XV zgłosiło się 1548 zawodników, do zawodów II etapu dopuszczono 372 zawodników, a do etapu III — 81. Komitet Główny przyznał dyplomy 10 zawodnikom, wyróżnienie również 10, a poza konkursem nagrodzono 3.

W międzynarodowej Olimpiadzie Matematycznej (odbyła się w Moskwie w czasie od 30 czerwca do 9 lipca) wzięło udział 8 naszych zawodników pod opieką dra M. Czyżykowskiego i mgra A. Mąkowskiego. Zawodnik Tadeusz Figiel zdobył pierwszą nagrodę, Marian Orłowski drugą; nagrody trzecie uzyskali Krzysztof Nowiński, Wojciech Patkaniowski i Zbigniew Słodkowski.

Do zawodów w XVI Olimpiadzie przystąpiło około 2000 uczniów.

2. Międzyszkolne koła matematyczne. Jak wykazały obserwacje w latach poprzednich, bardzo skuteczną formą zainteresowania młodzieży matematyką okazały się międzyszkolne koła matematyczne. Zgodnie z zaleceniem Zarządu Głównego i wynikami dyskusji na ostatnich Walnych Zgromadzeniach PTM, Zarządy Oddziałów znacznie zwiększyły liczbę kół. W roku ubiegłym istniały koła międzyszkolne w 10 miastach. W roku 1964 akcja międzyszkolnych kół matematycznych objęła 20 miast (w niektórych miastach istnieją dwa koła), a liczba zebrań przekroczyła 150. Bliższe informacje podajemy w zestawieniu na str. 113.

Jest rzeczą interesującą, że wśród kierowników kół matematycznych znajdujemy cztery nazwiska samodzielnych pracowników naukowych. Oddział Krakowski podjął próbę zorganizowania kół w 11 miastach, systematyczną pracę prowadzono jednak tylko w jednym kole (w samym Krakowie).

Wykaz międzyszkolnych kół matematycznych

Oddział	Miasto	Liczba posiedzeń	Liczba referatów	Przeciętna frekwencja	Nazwisko kierownika
Gdański	Gdańsk	14		ok. 100	mgr K. Buczkowski
Gliwicki	Gliwice	8	12	102	mgr M. Zajączkowski
Krakowski	Kraków	22		40	doc. dr Z. Opial
	Rzeszów	2		brak danych	mgr W. Ottenbreit
	Jasło	2		brak danych	mgr S. Lasocki
	Kielce I	1		50	mgr M. Michalczyk
	Kielce II	1		40	mgr G. Szpaderska
	Starachowice	1		40	mgr S. Madetko
	Ostrowiec Św.	1		50	mgr R. Pyć
	Sandomierz	1		40	mgr J. Głuch
	Radom I	1		50	mgr J. Cyrańska
	Radom II	1		50	mgr S. Walasik
	Skarżysko	1		30	mgr S. Szewczyk
Lubelski	Lublin	16		brak danych	mgr M. Maksym
Łódzki	Łódź	7		45	prof. dr L. Włodarski
Poznański	Poznań	10		60	
Toruński	Toruń	10		49	prof. dr L. Jeśmanowicz
	Bydgoszcz	11		26	mgr W. Hypszer
	Grudziądz	5		18	mgr J. Sikorski
	Brodnica I	6		54	mgr J. Adamczak
	Brodnica II	5		23	mgr J. Adamczak
Warszawski	Warszawa	19		ok. 80	mgr J. Brzeziński
Wrocławski	Wrocław I	8		brak danych	doc. dr J. Łukaszewicz
	Wrocław II	brak danych		30	dr E. Strzelecki

Największe doświadczenia (i rezultaty) w działalności kół ma Zarząd Oddziału Toruńskiego.

Komisja popularyzacji matematyki PTM zorganizowała 26 września w Warszawie konferencję poświęconą międzyszkolnym kołom matematycznym. W konferencji tej wzięli udział delegaci 8 Oddziałów (prócz Szczecińskiego i Warszawskiego) oraz prawie wszyscy kierownicy Okręgowych Ośrodków Metodycznych z całego kraju. Referat o pracy kół wygłosił prof. Jeśmanowicz, opierając się na doświadczeniach ośrodka toruńskiego. W dyskusji przedstawiony został stan pracy w poszczególnych Oddziałach PTM i okręgach szkolnych oraz ustalono wytyczne dla nawiązania współpracy pomiędzy zarządami Oddziałów i kierownictwem Ośrodków Metodycznych w sprawie tworzenia nowych kół i objęcia działalnością miejscowości odległych od ośrodków naukowych.

3. Odczyty dla młodzieży. Akcję tę prowadziły cztery następujące Oddziały:

Odczyty dla młodzieży

Oddział	Liczba odczytów	Przeciętna frekwencja
Gdański	3	51
Łódzki	5	85
Toruński	45	37
Wrocławski	2	54
Razem	55	

Zorganizowano więc ogółem 55 odczytów, przy czym z tej liczby 45 przypada na Oddział Toruński. Tak jak w latach ubiegłych rezultaty Oddziału Toruńskiego osiągnięto dzięki szkoleniu prelegentów i współpracy z Kołem Naukowym Studentów Matematyki przy Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Odczyty organizowano w 13 miastach województwa bydgoskiego.

Zarząd Oddziału Gliwickiego wspólnie z Katedrą Matematyki WSP w Katowicach urządził wieczornicę dla młodzieży szkół średnich województwa katowickiego.

4. Pogadanki telewizyjne. Członkowie Oddziału Warszawskiego PTM dwukrotnie wystąpili w audycjach telewizyjnych dla ostatnich klas szkół średnich pt. „Zawód, który ciebie czeka". Celem występów było zapoznanie młodzieży z uniwersyteckimi studiami matematycznymi.

IX. Popularyzacja matematyki

Sprawom organizacji akcji popularyzacyjnej było poświęcone posiedzenie Komisji Popularyzacji pod przewodnictwem prof. L. Jeśmanowicza z udziałem przedstawicieli Oddziałów (w Warszawie, 26 września).

Otwarte odczyty dla publiczności organizowały dwa Oddziały — Toruński 7 odczytów (średnia frekwencja 103), Warszawski 6 odczytów (średnia frekwencja 140). Wykaz prelegentów przedstawia się następująco: L. Dubikajtis, H. Greniewski, S. Jaśkowski, L. Jeśmanowicz, L. Kubik, J. Oderfeld, Z. Pawlak, K. Sieklucki, W. Sierpiński, J. Słomiński.

W telewizji członkowie Oddziału Wrocławskiego wystąpili trzykrotnie (doc. J. Łukaszewicz, prof. E. Marczewski i prof. J. Perkal).

X. Sprawozdanie z realizacji planu wydawniczego

1. Prace Matematyczne. W roku 1964 ukazał się zeszyt VIII. 2 (objętość 9 arkuszy wydawniczych). Materiały do niego zostały wysłane przez redakcję do PWN w listopadzie 1963 r.

Materiały do zeszytu IX. 1 (ok. 7 arkuszy) zostały przesłane przez redakcję w maju 1964 r. Pierwszą korektę wykonano w końcu roku, ale zeszyt ten ukaże się w r. 1965.

Materiały do zeszytu IX.2 (ok. 10 arkuszy) zostały przekazane przez redakcję do PWN w październiku 1964 r.; zeszyt ten powinien się ukazać również w r. 1965.

Materiały do zeszytu X.1 są kompletowane i zeszyt (ok. 7 arkuszy) będzie prawdopodobnie na wiosnę przekazany do PWN; jest jednak wątpliwe, czy ukaże się w 1965 r.

W tomie VIII ukazało się 21 prac w tym 4 prace w językach obcych (wszystkie po angielsku). Prace obcojęzyczne objęły zaledwie 6% stron tomu VIII. W tomie IX prace obcojęzyczne obejmują około połowy objętości.

W roku 1964 odbyło się jedno posiedzenie Komitetu Redakcyjnego. Do Komitetu dokooptowany został prof. Włodzimierz Wrona.

2. Wiadomości Matematyczne. W roku 1964 wyszedł zeszyt VII.2 objętości 10,25 arkusza, oddano zaś do składania tom VIII objętości 15 ark. Jednym z cenniejszych wyników pracy redakcji w r. 1964 było uzyskanie po długich staraniach szeregu artykułów związanych z historią matematyki polskiej oraz zawierających omówienie perspektyw rozwoju historii matematyki u nas.

XI. Kontakty naukowe z zagranicą

1. Przyjazdy matematyków zagranicznych na zaproszenie PTM. Odbyły się dwie takie wizyty. W czasie od 10 do 20 października przebywał w Polsce prof. dr Heinz Bauer z Hamburga. Odwiedził Warszawę, Wrocław i Kraków, wygłaszając w tych ośrodkach odczyty o aksjomatycznej teorii funkcji harmonicznych i jej związkach z teorią procesów Markowa.

W Krakowie przebywał w czasie od 6 do 14 grudnia jako gość tamtejszego Oddziału dr Rudolf Vyborny z Pragi Czeskiej. Dr Vyborny wygłosił odczyt pt. Trzecie zagadnienie brzegowe dla równań parabolicznych oraz brał udział w seminariach w Krakowie.

2. Współpraca z Czechosłowackim Towarzystwem Matematyków i Fizyków. Jak w latach poprzednich na podstawie umowy z tym Towarzystwem odbywa się wymiana bezdewizowa członków. W naszym kraju przebywali następujący członkowie Czechosłowackiej „Jednoty": J. Vaniček w czasie od 13 do 21 maja, J. Sedlaček w czasie od 19 do 26 czerwca, V. Kořinek w czasie od 6 do 12 września oraz P. Mandl w czasie od 6 do 15 października.

Do Czechosłowacji wyjechali następujący członkowie PTM: L. Szamkołowicz (17-23. IX), B. Szafnicki (16-23. IX), J. Meder (6 dni w grudniu) oraz A. Empacher (8 dni w grudniu).

3. Odczyty matematyków zagranicznych. Na posiedzeniach PTM organizowane były odczyty matematyków zagranicznych przybywających do naszego kraju na zaproszenie innych instytucji. Tej kategorii odczytów odbyło się ogółem 45. Wygłosiło je 24 matematyków z 9 krajów, a mianowicie: z Anglii — M. M. Clark, z Bułgarii — C. Karanikołow, z Czechosłowacji — V. Pfeffer, L. Misik, Z. Koutsky i P. Vopenka, z Indii — Q. I. Rahman, z Jugosławii — S. Mardesič, z Rumunii — R. Teodorescu, N. Dinculeanu i C. Foiaş, ze Stanów Zjednoczonych — M. R. Reade, A. Zygmund, I. N. Herstein, J. Eells i D. Scott, z Węgier — L. G. Pál, G. Freud i P. Erdös oraz ze Związku Radzieckiego — O. A. Gelfond, O. Ładyżenskaja, A. A. Talalian, W. Marczenko i T. Marianowicz.

Ogólne zestawienie odczytów matematyków z zagranicy zaproszonych przez PTM, przyjeżdżających do nas w ramach wymiany z Czechosłowacką „Jednotą" oraz zapraszanych na odczyty przy okazji ich pobytu w Polsce przedstawia się w sposób następujący:

Odczyty matematyków zagranicznych

Oddział	Liczba odczytów
Gdański	2
Krakowski	5
Lubelski	4
Łódzki	4
Poznański	11
Toruński	3
Warszawski	13
Wrocławski	10
Razem	52

Liczba tych odczytów w porównaniu z analogiczną liczbą z roku ubiegłego jest większa o 12.

Sekretarz
(Dr Tadeusz Iwiński)

Wiceprezes
(Prof. dr Roman Sikorski)